

Viite

Asia

Kesäkuun Eurooppa-neuvosto 20.–21.6.2019

Kesäkuun Eurooppa-neuvoston pääaiheina olivat seuraava institutionaalinen sykli, monivuotinen rahoituskehys, ilmastonmuutos, disinformaatio ja hybridiuhat sekä ulkosuhteet.

Eurooppa-neuvosto hyväksyi EU:n uuden strategisen ohjelman. Korkean tason nimitysten käsittely jatkuu ylimääräisessä Eurooppa-neuvostossa 30.6. Monivuotisesta rahoituskehyksestä pyritään sopuun vuoden loppuun mennessä. EU:n tavoitteena on ilmastoneutraalius Pariisin sopimuksen mukaisesti. Eurooppa-neuvosto painotti tarvetta käsitellä hybridi- ja kyberuhkia koordinoitusti. EU:n ja Afrikan strategista kumppanuutta on kehitettävä kokonaisvaltaisesti. Ukrainan tilanteen vuoksi Venäjään kohdistuvia rajoittavia toimia jatketaan, koska Minskin sopimusten toimeenpanossa ei ole edetty. Eurooppa-neuvosto kehotti Turkkiä lopettamaan poraustoimet Välimerellä.

Kuultiin lyhyt tilannekatsaus Britannian EU-eroprosessista. Todettiin, että EU:n kantoja ei ole syytä muuttaa.

Seuraava institutionaalinen sykli

Eurooppa-neuvosto hyväksyi EU:n uuden strategisen ohjelman vuosiksi 2019–2024 (päätelmien liitteenä). Ohjelmassa on neljä pääprioriteettia: 1) kansalaisten ja vapauksien suojeleminen 2) vahvan ja elinvoimaisen taloudellisen perustan kehittäminen 3) ilmastoneutraalin, vihreän, oikeudenmukaisen ja sosiaalisen Euroopan rakentaminen 4) Euroopan etujen ja arvojen edistäminen globaalisti. Suomi vaikutti ohjelmaan aktiivisesti, ja meille keskeisiä asioita kuten yhteiset arvot, erityisesti oikeusvaltioperiaate, kestävä kasvu, sosiaalista ulottuvuutta ja ilmastoneutraalius saatiin mukaan ohjelmaan. Eurooppa-neuvosto keskustelee strategisen ohjelman jatkotoimista lokakuussa 2019.

Keskustelu korkean tason nimityksistä jatkuu ylimääräisessä Eurooppa-neuvostossa 30.6.

Monivuotinen rahoituskehys

Eurooppa-neuvosto oli tyytyväinen Romanian puheenjohtajakaudella tehtyyn työhön. Se kehotti Suomea jatkamaan puheenjohtajakaudellaan työtä ja kehittämään neuvottelulaatikkoasiakirjaa. Eurooppa-neuvosto keskustelee asiasta tältä pohjalta lokakuussa 2019. Suomen tavoitteen mukaisesti päätelmiin kirjattiin pyrkimys päästä sopimukseen vuoden loppuun mennessä.

Ilmastonmuutos

Eurooppa-neuvosto korosti YK:n pääsihteerin ilmastohuippukokouksen merkitystä Pariisin sopimuksen 1,5 asteen tavoitteen saavuttamisessa. Eurooppa-neuvosto pyysi neuvostoa ja komissiota edistämään työtä niiden edellytysten, kannustimien sekä suotuisan toimintaympäristön luomiseksi, jotka tukevat siirtymistä Pariisin sopimuksen kanssa linjassa olevaan ilmastoneutraaliin unioniin, joka myös säilyttää Euroopan kilpailukyvyn, on oikeudenmukainen ja sosiaalisesti tasapainoinen. Tässä huomioidaan jäsenvaltioiden kansalliset olosuhteet ja oikeus päättää omista energianlähteistään. Suomen tapaan valtaosa jäsenvaltioista painotti, että EU:n on saavutettava ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä. Tämä kirjattiin päätelmien alaviitteeseen. Eurooppa-neuvosto viimeistelee ohjeistuksensa ennen vuoden loppua, jotta EU:n pitkän aikavälin strategia voidaan hyväksyä ja toimittaa YK:n ilmastomuutoksen puitesopimukselle alkuvuodesta 2020. Eurooppa-neuvosto huomioi myös sitoumuksen ilmastorahoituksen lisäämiseen.

Disinformaatio ja hybridiuhat

Eurooppa-neuvosto huomioi puheenjohtajavaltion, komission ja korkean edustajan selvitykset saaduista kokemuksista disinformaatiosta ja vaaleista. Disinformaation torjuntaa on vahvistettava. Suomen tavoitteiden mukaisesti Eurooppa-neuvosto korosti, että hybridi- ja kyberuhkia on käsiteltävä EU:ssa koordinoitusti ja yhteistyötä kansainvälisten toimijoiden kanssa on voimistettava. Eurooppa-neuvosto huomioi myös edistyksen kyberdiplomatian välineistön toimeenpanossa.

Ulkosuhteet

Eurooppa-neuvosto korosti itäisen kumppanuuden merkitystä. Se huomioi rauhanomaisen vallansiirron Moldovassa. Eurooppa-neuvosto painotti EU:n ja Afrikan strategisen kumppanuuden merkitystä. Kumppanuutta tulee kehittää edelleen. Eurooppa-neuvosto toisti tukensa YK-johtoiselle prosessille vihollisuuksien lopettamiseksi ja poliittisen ratkaisun löytämiseksi Libyassa. Se huomioi myös EU–Marokko-suhteiden vahvistamisen.

Eurooppa-neuvosto ilmaisi vakavan huolensa Venäjän Minskin sopimusten vastaisesta säädöksestä koskien passien helpotettua myöntämistä Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueiden eräissä osissa. Eurooppa-neuvosto toisti vaatimuksensa Venäjälle vapauttaa pidätetyt ukrainalaiset merimiehet, palauttaa takavarikoidut alukset ja turvata vapaa merenkulku Kertšinsalmessa. Eurooppa-neuvosto huomioi lennon MH-17 alasampumisen vuosipäivän. Eurooppa-neuvosto käsitteli Minskin sopimusten toimeenpanon tilannetta ja sopi siihen liittyvien Venäjään kohdistuvien rajoittavien toimien jatkamisesta. Eurooppa-neuvosto on valmis harkitsemaan lisätoimia Itä-Ukrainan tilanteen vuoksi, ml. em. passien tunnustamatta jättämistä.

Eurooppa-neuvosto ilmaisi vakavan huolensa Turkin jatkuvasta laittomasta poraustoiminnasta itäisellä Välimerellä. Eurooppa-neuvosto kehottaa Turkia toimimaan pidättyvästi, kunnioittamaan Kyproksen suvereniteettia ja lopettamaan nämä toimet. Komissiota ja Euroopan ulkosuhdehallintoa on pyydetty esittämään vaihtoehtoja asianmukaisiksi toimenpiteiksi, myös kohdennetuiksi toimenpiteiksi.

Muut asiat

Eurooppa-neuvosto vahvisti neuvoston 18. kesäkuuta antamat päätelmät laajentumisesta sekä vakaus- ja assosiaatioprosessista. Eurooppalaiseen ohjausjaksoon liittyen Eurooppa-neuvosto kävi keskustelun maakohtaisia suosituksia koskevan yhteenvedon pohjalta.

Britannian eroprosessi EU:sta

Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Tusk ja komission puheenjohtaja Juncker antoivat lyhyen tilannekatsauksen Britannian eroprosessista EU27-kokoonpanossa. Merkittävää edistystä ei ole tapahtunut. Johtopäätöksenä Tusk katsoi Eurooppa-neuvoston olleen yksimielinen etenkin seuraavista

seikoista: EU on valmis tekemään yhteistyötä Britannian uuden pääministerin kanssa, mutta pitää kantansa ennallaan. Erosopimusta ei avata, mutta EU:n ja Britannian tulevaa suhdetta koskevasta yhteisestä poliittisesta julistuksesta voidaan keskustella, jos Britannian kannat kehittyvät. EU haluaa saada aikaan mahdollisimman läheiset suhteet Britannian kanssa ja välttää hallitsemattoman eron. EU on kuitenkin valmistautunut hyvin myös sopimuksettomaan eroon.

LIITTEET

Asiasanat	brexit, Euroopan keskuspankki, Euroopan komissio, Eurooppa-neuvosto, ilmastonmuutos, itäinen kumppanuus, laajentuminen, rahoituskehykset, talouspolitiikka, Ukraina, ulkopoliitiikka, Venäjä, hybridiuhat
Hoitaa	PLM, UM, VM, VNK, YM
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PE, SM, SP, STM, TEM, TPK